

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet

Nr.
GI-07/2026

Vår ref
26/4249

Dato
16.10.2026

GI-07/2026 - Instruks om opprettelse av saker om opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse for borgere av Afghanistan, jf. utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e

1. INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet viser til departementets alminnelige instruksjonsadgang samt lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven, utl.) § 76 annet ledd, som innebærer at departementet kan gi Utlendingsdirektoratet (UDI) generelle instruksjoner om lovtolkning, skjønnsutøvelse og prioritering av saker.

Formålet med instruksjonen her er å gi nærmere veiledning for når UDI skal opprette sak om opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse, jf. utl. § 37 første ledd bokstav e, i saker som gjelder borgere av Afghanistan.

2. BAKGRUNN

I praksisforeleggelse 1. juli 2026 ber UDI om departementets samtykke til praksisendring etter utl. § 37 første ledd bokstav e, jf. departementets instruks GI-15/2020 *Revidert instruks om opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse når beskyttelsesbehovet er bortfalt, jf. utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e og f.* Praksisendringen forelegges for departementet fordi endringen kan ha store økonomiske konsekvenser, er aktualisert pga. stornemndvedtak i Utlendingsnemnda

(UNE) og kan gi et særlig behov for å klargjøre og forklare endringen for allmenheten, jf. instruks GI-23/2010 punkt 3 bokstav a, f og l.

UDI foreslår å opprette sak om opphør og tilbakekall for borgere av Afghanistan i saker som omfattes av departementets instruks GI-15/2020, med unntak av saker som gjelder kvinner, jenter og enslige mindreårige som fremdeles er under 16 år på tidspunktet for instruksens ikrafttredelse. Videre foreslår UDI at søknad om permanent oppholdstillatelse ikke skal innvilges før sak om tilbakekall og opphør er endelig avgjort. Dersom det er fremsatt søknad om norsk statsborgerskap uten at permanent oppholdstillatelse er gitt, skal UDI vurdere opphør og tilbakekall før UDI behandler søknaden om norsk statsborgerskap. UDI og politiet skal imidlertid kunne fornye en midlertidig oppholdstillatelse og behandle søknad om reisedokumenter i påvente av at en sak om tilbakekall og opphør blir endelig avgjort.

Utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e fastsetter at flyktningstatus og oppholdstillatelse kan opphøre og kalles tilbake dersom forholdene som førte til at utlendingen ble anerkjent som flyktning ikke lenger er til stede. Bestemmelsen tilsvarende flyktningkonvensjonen artikkel 1 C (5). Både generelle endringer i hjemlandet og endringer i flyktningens situasjon kan føre til opphør, men endringene må være *vesentlige og stabile*. Dette fremgår ikke direkte av ordlyden i loven eller konvensjonen, men bestemmelsene har blitt tolket slik i norsk og internasjonal praksis.¹

Internasjonal beskyttelse er subsidiær i forhold til beskyttelse i eget hjemland. Verken FNs flyktningkonvensjon eller Norges øvrige folkerettslige forpliktelser gir en utlending krav på internasjonal beskyttelse dersom behovet faller bort og utlendingen kan returnere til sitt hjemland og leve trygt der, uten fare for forfølgelse eller andre alvorlige overgrep.

Departementets instruks GI-15/2020 gir nærmere føringer for behandlingen av saker om opphør og tilbakekall, jf. utl. § 37 første ledd bokstav e og f. I instruksens punkt 6 nr. 1 fremgår det at UDI skal vurdere opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse etter utl. § 37 første ledd bokstav e og f dersom endringer i den sikkerhetsmessige, politiske eller menneskerettslige situasjonen i utlendingens hjemland, eller i det landet han eller hun tidligere hadde sin bopel (gjelder statsløse), tilsier at det for mange er trygt å vende tilbake. UDI skal også vurdere opphør og tilbakekall dersom det i en konkret sak foreligger indikasjoner på endringer i utlendingens personlige forhold som kan tilsi at beskyttelsesbehovet har falt bort. Videre fremgår det av instruksens punkt 6 nr. 4 at UDI som hovedregel *skal* opprette sak om opphør og tilbakekall av eget tiltak dersom det har inntrådt endringer som beskrevet i utl. § 37 første ledd bokstav e og f.

I februar 2026 fattet UNE to stornemndvedtak om opphør av flyktningstatus for to afghanske borgere. I begge sakene ([UNESV-2026-2](#) og [UNESV-2026-3](#)) konkluderte nemndas flertall med at vilkårene etter utl. § 37 første ledd bokstav e var oppfylt, da den

¹ Se bl.a. HR-2018-572-A avsnitt 39-44.

generelle sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er vesentlig og stabilt endret etter Talibans maktovertakelse i 2021, slik at de ikke lenger risikerer forfølgelse. Stornemnda uttalte følgende i UNESV-2026-3:

«Talibans maktovertakelse representerer et relativt brått regimeskifte hvor myndighetene gjennom 20 år i løpet av noen måneder blir byttet ut med Talibans styre. Flertallet mener dette utgjør en vesentlig endring. [...] Basert på den tilgjengelig informasjon om situasjonen i Afghanistan og landrådgivers redegjørelse, mener flertallet at det har skjedd vesentlige endringer som følge av Talibans maktovertagelse i 2021 og at endringene er stabile nok til at vilkårene for opphør på grunn av den generelle sikkerhetssituasjonen er oppfylt.»

Etter gjeldende praksis vurderer UDI kun opphør og tilbakekall for afghanske borgere etter utl. § 37 første ledd bokstav e hvis vurderingen skjer i sammenheng med en utvisningssak pga. kriminelle forhold eller grove brudd på utlendingsloven.

3. DEPARTEMENTETS VURDERING

3.1 Hovedregel

Departementet noterer seg UDIs vurdering av at sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er endret i en slik grad at det er grunnlag for praksisendring for afghanske borgere, jf. instruks GI-15/2020 punkt 6 nr. 1 og 4. Det vises til omtalen av UNEs stornemndvedtak ovenfor.

Departementet forutsetter at UDI vurderer *konkret og individuelt* i hver enkelt sak om det er grunnlag for opphør og tilbakekall etter utl. § 37 første ledd bokstav e, basert på søkerens individuelle forhold og den til enhver tid foreliggende landinformasjonen.

3.2 Unntak for kvinner og jenter

UDI anbefaler at det i instruksene gjøres unntak for kvinner og jenter fra Afghanistan. Bakgrunnen er at UDI etter gjeldende praksis legger til grunn at kvinner og jenter fra Afghanistan *på generelt grunnlag* har en velbegrunnet frykt for forfølgelse pga. medlemskap i en spesiell sosial gruppe, jf. utl. § 28 første ledd bokstav a og departementets instruks GI-09/2023. UDI viser til sin redegjørelse for landinformasjon i UDI 2023-002 *Asylpraksis Afghanistan* punkt 5.4.1:

«Det har vært en kontinuerlig forverring av situasjonen for kvinner og jenter etter Talibans maktovertakelse, med stadig flere innskrenkninger av kvinners rettigheter og bevegelsesfrihet. Kravet om mannlig ledsager gjør det ekstra vanskelig for kvinner å søke hjelp og få tilgang til tjenester. Hvilke reaksjoner kvinner som anholdes fordi de ikke har mannlig ledsager, utsettes for, avhenger av hva etterretningstjenesten GDI og moralministeriet MVPV følger opp. Lovgivningen som kriminaliserte vold mot kvinner er opphevet og det synes å være tendens i retning av at jenter giftes bort i svært ung alder.»

Departementet deler UDIs vurdering og viser til at ovennevnte forhold *i seg selv* tilsier at beskyttelsesbehovet til kvinner og jenter fra Afghanistan ikke er bortfalt.

Departementet presiserer også at terskelen for opphør og tilbakekall etter utl. § 37 første ledd bokstav e er noe høyere enn terskelen for å innvilge beskyttelse.²

3.3 Unntak for enslige mindreårige som er under 16 år på tidspunktet for instruksens ikrafttredelse

Videre anbefaler UDI at det gjøres unntak for enslige mindreårige som fremdeles er under 16 år på tidspunktet for instruksens ikrafttredelse. Etter gjeldende praksis legger UDI til grunn at enslige mindreårige under 16 år som utgangspunktet står i reell fare for å bli utsatt for umenneskelig behandling ved tilbakevending til Afghanistan, jf. utl. § 28 første ledd bokstav b. UDI viser til sin redegjørelse av landinformasjon i UDI 2023-002 *Asylpraksis Afghanistan* punkt 6.2:

«Under de nye makthaverne vil barn være utsatt for en rekke krenkelser av rettigheter, herunder også av barns særrettigheter. Manglende muligheter for skolegang og helsehjelp, manglende beskyttelse fra myndigheter mot vold og overgrep og manglende administrativ infrastruktur, er eksempler som kan påvirke barns situasjon i Afghanistan. Barn kan i likhet med voksne være utsatt for inngripende krenkelser og begrensninger av flere sentrale friheter, og må også tilpasse seg de facto myndighetenes normer og regler. Se også punkt 5.4.3 Barn utsatt for ulike former for utnyttelse.»

Departementet støtter UDIs vurdering.

4. INSTRUKSENS INNHOLD

4.1 Nærmere om hvem som omfattes av instruksens

Instruksens her gjelder afghanske borgere som på tidspunktet for instruksens ikrafttredelse har fått midlertidig oppholdstillatelse og flyktningstatus etter utl. § 28 første ledd.

Overføringsflyktninger (kvoteflyktninger), jf. utl. § 35, utlendinger som har fått kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. utl. § 34, utlendinger som har fått permanent oppholdstillatelse, jf. utl. § 62, eller oppholdstillatelse på grunnlag av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. utl. § 38, omfattes *ikke* av instruksens, jf. instruks GI-15/2020 punkt 3.

4.2 Opprettelse av sak om opphør og tilbakekall

Etter utl. § 37, jf. flyktningkonvensjonen artikkel 1 C (5), *kan* flyktningstatus og oppholdstillatelse etter utl. § 28 opphøre og tilbakekalles dersom vilkårene i lovens § 37 første ledd bokstav e er oppfylt.

Den foreslåtte praksisendringen innebærer at UDI *skal* vurdere opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse for afghanske borgere etter utl. § 37 første ledd bokstav e, jf. instruks GI-15/2020 punkt 6 nr. 1. UDI mener stornemndas vurdering av den generelle sikkerhetssituasjonen i Afghanistan tilsier at det har inntrådt endringer som beskrevet i utl. § 37 første ledd bokstav e. Endringene innebærer at det på generelt

² Se HR-2018-572-A avsnitt 44

grunnlag er trygt for mange å vende tilbake til Afghanistan. Når det har inntrådt endringer som beskrevet i utl. § 37 første ledd bokstav e, *skal* UDI som hovedregel opprette sak om opphør og tilbakekall av eget tiltak, jf. GI-15/2020 punkt 6 nr. 4.

4.3 Behandling av søknad om permanent oppholdstillatelse mv. i påvente av avgjørelse i sak om opphør og tilbakekall

Dersom vilkårene for opphør og tilbakekall er oppfylt, skal det ikke gis permanent oppholdstillatelse, jf. utl. § 62 første ledd bokstav b og instruks GI-15/2020 punkt 6 nr. 11. Det er en forutsetning for rett til permanent oppholdstillatelse at utlendingen fortsatt fyller vilkårene for en midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse på vedtakstidspunktet. UDI instrueres derfor om *ikke* å innvilge søknad om permanent oppholdstillatelse *før* en sak om opphør og tilbakekall er endelig avgjort.

I tilfeller hvor det er fremsatt søknad om norsk statsborgerskap uten at permanent oppholdstillatelse er gitt, instrueres UDI til *ikke* å innvilge søknaden *før* en sak om opphør og tilbakekall er endelig avgjort. For å ha rett til norsk statsborgerskap er det bl.a. et vilkår at søkeren på vedtakstidspunktet fyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse i utl. § 62, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d.

For øvrig vises det til at UDI og politiet kan fornye en midlertidig oppholdstillatelse og behandle søknad om reisedokumenter i påvente av at en sak om opphør og tilbakekall/permanent oppholdstillatelse blir endelig avgjort, jf. instruks GI-15/2020 punkt 6 nr. 11.

Departementet understreker viktigheten av at opprettede saker om opphør og tilbakekall ikke blir liggende ubehandlet over lengre tid. Det er avgjørende at sakene behandles innen rimelig tid for å unngå negative konsekvenser det innebærer for den enkelte og ev. familiemedlemmer å ha en sak om opphør og tilbakekall til behandling. Det vises også til kravet i forvaltningsloven § 11 a om at saker skal forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold. Menneskerettslige forpliktelser, herunder EMK artikkel 8, setter også skranker for hvor lang saksbehandlingstiden kan være. Dette innebærer at sak om tilbakekall og opphør og ev. tilhørende saker må avgjøres dersom forpliktelser og skranker mht. saksbehandlingstider ellers vil bli brutt.

5. INSTRUKS

1. UDI skal opprette sak om opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse for borgere av Afghanistan etter utl. § 37 første ledd bokstav e i saker som omfattes av departementets instruks GI-15/2020. Det gjøres unntak for:
 - a) kvinner og jenter
 - b) enslige mindreårige som er under 16 år på tidspunktet for instruksens ikrafttredelse
2. UDI skal ikke innvilge søknad om permanent oppholdstillatelse før en sak om opphør og tilbakekall er endelig avgjort. UDI skal heller ikke innvilge søknad

om norsk statsborgerskap til søkere som ikke har permanent oppholdstillatelse før en sak om opphør og tilbakekall er endelig avgjort.

3. UDI og politiet kan fornye en midlertidig oppholdstillatelse og behandle søknad om reisedokumenter i påvente av at en sak om tilbakekall og opphør/permanent oppholdstillatelse blir endelig avgjort, jf. instruks GI-15/2020 punkt 6 nr. 11.

6. IKRAFTTREDELSE

Instruksen trer i kraft straks.

Med hilsen

Nina E. D. Mørk (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Marie Bjørke
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi:

Utlendingsnemnda
Politidirektoratet
Politiets utlendingsenhet
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Utenriksdepartementet